

Ana Ivančan, prof.defektolog
Supilova 29, Križevci
Mob: 091 365 8088;
E-mail: anaivančan@gmail.com
Križevci, 30.svibnja 2017.

Nalaz i mišljenje o Programu

«Zajedno u zajednici» - poticanje neovisnog življenja, socijalnog uključivanja i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena osoba s invaliditetom ”

Hrvatski savez udruga osoba s tjelesnim invaliditetom (HSUTI)

Program «Zajedno u zajednici» - poticanje neovisnog življenja, socijalnog uključivanja i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena osoba s invaliditetom Hrvatskog saveza udruga osoba s tjelesnim invaliditetom (u daljnjem tekstu: Program) je trogodišnji program koji je praćen i evaluiran tijekom treće godine provedbe.

Način provedbe evaluacije:

- Uvid u opisni dio Programa
- Individualni razgovor sa stručnjacima koji su provodili Program
- Analiza usmenih i pismenih evaluacija korisnika
- Analiza dostavljene dokumentacije i izvješća o provedbi Programa

Program se u trećoj godini provodio od 01.06.2016. do 31.5.2017. godine, a osoba odgovorna za provođenje je voditeljica Programa **Jozefina Kranjčec**.

U pismenom osvrtu navedeno je mišljenje u odnosu na ciljeve i svrhu Programa, način izvođenja Programa, rezultate provođenja i preporuka za daljnje provođenje.

Cilj i svrha programa:

Kako je navedeno u Programu, cilj i svrha Programa je: doprinijeti sprečavanju institucionalizacije i poboljšati kvalitetu života osoba s invaliditetom te poboljšati kvalitetu života njihovih obitelji.

Navedeni su i specifični ciljevi:

- Informirati roditelje/skrbnike osoba s invaliditetom o pravu na korištenje odmora te načinima realizacije tog prava.
- Osigurati izvaninstitucionalni oblik skrbi putem Ljetnog kampa za osobe s invaliditetom u kojem će osobe s invaliditetom dobiti mogućnost za razmjenu socijalnih kontakata, kvalitetno i organizirano provođenje slobodnog vremena, razonodu, sport, sudjelovanje u kulturnom životu i upoznavanje različitosti.

- Educirati voditelje lokalnih udruga osoba s invaliditetom o doprinosu i mogućnostima lokalnih udruga u razvoju mreže izvan institucionalnih usluga za osobe s invaliditetom u svrhu jačanja kapaciteta lokalnih udruga i kreiranja prilike za networking.
- Dizajnirati i tiskati edukativne materijale za radionicu sa skrbnicima osoba s invaliditetom i brošuru za korisnike Ljetnog kampa za osobe s invaliditetom.

Način provođenja Programa:

Vrste usluga i aktivnosti koje su planirane:

1. Radionice za osobe s invaliditetom i njihove roditelje/skrbnike
2. Ljetni kamp za tri grupe osoba s invaliditetom
3. Simpozij za voditelje udruga osoba s invaliditetom

Ciljane skupine korisnika su: roditelji/skrbnici osoba s invaliditetom, zatim članovi lokalnih udruga, osobe s invaliditetom od 21 i više godina i na kraju voditelji lokalnih udruga osoba s invaliditetom, članica HSUTI-a. U Ljetnom kampu su sudjelovale osobe s invaliditetom iz Zadra, Knina, Pule, Trogira, Splita, Sinja, Kaštel Štafilića, Trilja, Splita, Dubrovnika, Rijeke, Daruvara, Punata i Kutine.

U nalazu i mišljenju procjenjuju se:

1. Motivacija osoba odgovornih za provođenje Programa i motivacija korisnika za sudjelovanje u Programu te jake strane Programa.
2. Sadržaj Programa i u kakvoj je vezi s uspješnošću i zadovoljenjem potreba korisnika te ima li nedostataka i slabosti.
3. Proces izvođenja Programa i koliko su sadržaji bili prilagođeni korisnicima odnosno koje su razvojne mogućnosti Programa.
4. Koja je krajnja korist ovako dizajniranog Programa i gdje su prilike za poboljšanje.

Rezultati provođenja Programa:

Ad.1/

Autori programa 'Zajedno u zajednici' kreirajući ovaj program imali su na umu ravnopravnost i primjereno zadovoljenje potreba osoba s invaliditetom. Ove godine Ljetni kamp je održan u Daruvarskim toplicama. Također je u programu prisutna središnja ideja da se osobe s invaliditetom povežu međusobno kao i da se upoznaju sa zajednicom u kojoj borave. Time dobivaju širu perspektivu svog življenja i mogu jasnije osmisliti svoje ciljeve i način života. Istraživanja pokazuju da su osobe koje brinu o svom odmoru sretnije i duže žive.

Savez već ima određeno iskustvo s tim kako osobe s invaliditetom doživljavaju 6-dnevni boravak na odmoru. Većina njih se prve dane ne snalazi, ne mogu se opustiti,

ostaviti iza sebe svakodnevicu kojoj su godinama pripadali. Kao i većina nas, kad odemo na odmor, potrebno nam je 2-3 dana da se adaptiramo i opustimo, tako i osobe s invaliditetom ne mogu se odmah opustiti i početi zabavljati ili aktivno sudjelovati u sadržajima koji se nude. S te strane produljenje boravka ima svoje opravdanje i smisao. Isto tako je produktivno da je Savez odmah 2.dan boravka korisnika na odmoru organizirala psihološku radionicu u kojoj su se sudionici imali priliku bolje upoznati, saznati osnovne informacije jedni o drugima i bolje se povezati. Nakon toga su bolje funkcionirali kao grupa i kao pojedinci.

Uvidom u aktivnosti primjećuje se da su predloženi sadržaji bili raznoliki i atraktivni od vježba u dvorani i plivanja do kreativne radionice, literarne večeri i sportskih natjecanja. Predviđen je i realiziran obilazak grada Daruvara, za svaku grupu, te su korisnici imali izbor čime će se baviti odnosno koji oblik zabave i odmora će odabrati.

Jake strane ovog programa su voditelji aktivnosti koji su kreirali i provode program, kao i osobe koje su angažirane za pojedine aktivnosti. Pohvalno je da je obilazak grada Daruvara uz turističkog vodiča grad Daruvar donirao udruzi. Organizacijom Ljetnog kampa i svojim djelovanjem autori pridonose kvaliteti programa i čine ga posebnim.

Ad 2/

Sadržaj Programa prati potrebe osoba s invaliditetom, posebno potrebu za socijalnom interakcijom, stoga vide putovanje i odmor kao priliku za neovisnim življenjem, socijalnim uključivanjem, kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena, raznodom, sportom, upoznavanjem drugih ljudi i različitosti te ostanku u zajednici u kojoj žive.

Zatim ovaj Program omogućuje osobama s invaliditetom da zadovolje svoju potrebu za učenjem novih informacija o svijetu i životu, odnosno koliko su vještiji u određenim vještinama i sportovima, konkretno u natjecanju i plivanju.

Organizacija Simpozija je način da se ostvaruju ciljevi važni za sve udruge osoba s invaliditetom na području RH kao što je razumijevanje prava osoba s invaliditetom na zapošljavanje. Važnost Simpozija je i u tome što okuplja voditelje udruga osoba s invaliditetom, njihove tajnike i zaposlenike te im omogućuje razmjenu informacija bitnih za život njihovih članova. Informacije se odnose na osobnu asistenciju osobama s najtežim invaliditetom, pomoćnike u nastavi, inkluzivni dodatak, financiranje osnovne djelatnosti udruga, te izmjene zakona i pravilnika vezanih uz zapošljavanje osoba s invaliditetom. Simpozij koji je organiziran ove godine u ožujku zadovoljio je potrebe za pravodobnim informacijama o načinima na koje Udruge mogu efikasno funkcionirati i zadovoljavati potrebe svojih korisnika.

Slabosti ovog programa su u tome što isti korisnici ne mogu koristiti uslugu Ljetnog kampa svake godine, budući da je broj korisnika limitiran. Također trajanje smjene je prekratko pa se predlaže povećati sa 6 na 10 dana te uključiti veći broj sudionika.

Ad 3/

Sadržaji Programa prilagođeni su korisnicima najviše moguće kroz anketne listiće i na način da su njihove želje i potrebe ispitane unaprijed. Voditelji aktivnosti bili su

upoznati s potrebama korisnika te su se prilagođavali u pojedinim situacijama u Ljetnom kampu. Korisnicima su bili dostupni razni oblici rekreacije, kreativna radionica, zabavni i kulturni sadržaji. Imali su stalan liječnički nadzor te usluge fizioterapije i kineziterapije.

Što se tiče Simpozija, organiziran je na način da su pozvani svi sudionici relevantni za prava osoba s invaliditetom te je raspravljano o pojedinim temama. Na Simpozij su pozvane i stručne osobe iz raznih institucija te ministarstava koje su održale edukativna predavanja o aktualnim temama za voditelje udruga i bili panelisti, što znači da su odgovarali na postavljena „vruća“ pitanja.

Kao što je spomenuto u prošlom nalazu i mišljenju, razvojne mogućnosti ovog Programa mogu biti u njegovanju primjera dobre prakse, što bi značilo da svaki put na Simpoziju ili nekom drugom godišnjem skupu na regionalnoj ili državnoj razini jedna udruga prezentira svoje uspjehe, način rada, jake strane, iskustva u rješavanju problema itd. Prezentacija bi trebala biti interaktivna, s mogućnošću sudjelovanja slušatelja te vremenski ograničena do 30 minuta i prezentacijski zanimljiva. Razmjena iskustava pridonosi boljem razumijevanju i povezivanju udruga što je dugoročno vrlo korisno. S tom je praksom HSUTI započeo aktivno u trećoj godini provedbe Programa.

Ad 4/

Povratiti izgubljenu energiju, napuniti baterije, distancirati se od svakodnevne rutine, uživati u aktivnostima koje su ugodne, samo su neke od neposrednih koristi ovog Programa za korisnike ove usluge. Ako tome dodamo posredne dobitke za roditelje/skrbnike osoba s invaliditetom u obliku odmora od 24-satne brige o svom djetetu kao i širenje kvalitete usluga tada je korisnost ovog Programa zaista velika.

Obzirom da su kroz održavanje Simpozija za udruge i njihove koristi znatno povećane šanse za veću kvalitetu života osoba s invaliditetom korisnost Programa je posebno vrijedna i opravdana.

Program svoju budućnost i posebnu svrhu nalazi u prevenciji institucionalizacije, kao i nepoželjnih oblika ponašanja osoba s invaliditetom u socijalnom okruženju.

Prilike za poboljšanje se očituju u boljem medijskom praćenju i većoj prisutnosti u medijima ovako vrijednog Programa, a kroz to u povećanoj vidljivosti osoba s invaliditetom i njihovih potreba.

Preporuka za daljnje provođenje:

- **Može se zaključiti da su aktivnosti koje su opisane i realizirane ovim Programom ispunile svoju svrhu, kako sadržajem tako i načinom na koji su realizirane. Ovako dizajniran model socijalne usluge Ljetnog kampa definitivno pridonosi socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom, roditelji/skrbnici osoba s invaliditetom, putem Radionica za osobe s invaliditetom i njihove roditelje/skrbnike, su informirani o svojim zakonom zajamčenim pravima i upoznati s načinima poticanja neovisnosti osoba s invaliditetom o kojima skrbe, a organizacija**

Simpozija omogućava voditeljima udruga povećanje kompetencija i naravno jačanje ljudskih resursa u udrugama-članicama Saveza.

Socijalna usluga Ljetnog kampa je jedinstvena i upravo zato je veliki poticaj za razvoj socijalnog turizma u Republici Hrvatskoj.

Ciljevi Programa u potpunosti su ostvareni kroz evaluaciju aktivnosti Ljetnog kampa osoba s invaliditetom i poboljšanje njihove kvalitete života. Važno je nastaviti s praksom evaluacije programa od strane korisnika i praksom izmjene i prilagođavanja aktivnosti njihovim trenutnim potrebama. Samo na taj način Program će ostati aktualan i koristan.

Program «Zajedno u zajednici» može služiti kao primjer dobro organizirane brige o potrebama osoba s invaliditetom i njihovih obitelji te ga ocjenjujem kvalitetnim i vrlo korisnim. Potrebno je istaknuti stručnost voditeljice programa Jozefine Kranjčec i njenog entuzijazma kao pokretača svih aktivnosti. Preporučujem njegovo daljnje provođenje u svrhu deinstitucionalizacije i integracije osoba s invaliditetom.

Ana Ivančan, prof.defektolog, v.r.